

**NASTAVNI PLAN I PROGRAM ZA BOSANSKI JEZIK I
KNJIŽEVOST/HRVATSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST OD VI
DO IX RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE**

JULI, 2018.

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/5) , u skladu sa čl. 24. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („ Službene novine Kantona Sarajevo“ , broj: 23/17 i 33/17) ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu školu iz predmeta Bosanski jezik i književnost/Hrvatski jezik i književnost/Srpski jezik i književnost:

- 1. Selma Karić, prof. B/H/S jezika i književnosti*
- 2. Sanela Mešić, prof. B/H/S jezika i književnosti*

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

OSNOVNA ŠKOLA

***Predmet : BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVOST/HRVATSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST***

juni 2018. godine

BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

VI RAZRED

5 sati sedmično

175 sati godišnje

Oblast KNJIŽEVNOST:

- Nastavna jedinica *List na putu* Š. Pandžo se ne realizuje (realizuje se u 3.razredu)
- Nastavna jedinica *Pjesma* I.V.Rorić se ne realizuje (prebaciti u 5.razred)
- Nastavna jedinica *U noći* S.Ćorović se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Čist zrak* D.Trifunović se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Kroz pustinju i prašumu* H.Sjenkjevič se ne realizuje

Oblast LEKTIRA i MEDIJSKA KULTURA:

- Može se realizovati djelo B.Alikadić *Voz do neba*
- Realizovati djelo *Samo još kosovi zvižduću / Ruka na kosi* Š.Pandžo umjesto djela *Roman o novčiću* K.Mahmutefendić
- M.Tven *Doživljaji Huckleberryja Finna* realizovati i kroz MEDIJSKU KULTURU:
Gledanje animiranog filma umjesto – *Osnovne vrste radijskih i televizijskih emisija, zabavne i sportske* i ukazati na korelaciju književnosti i filmske umjetnosti. Pojam ekranizacije književnog djela
- Nastavnu jedinicu *Uloga školske biblioteke u nastavi maternjeg jezika i književnosti; Principi katalogizacije knjiga (s posebnim osvrtom na internet)* realizovati u 8. razredu.
- Nastavna jedinica *Guliverova putovanja* (odlomak) J.Swift se ne realizuje, umjesto toga gledanje animiranog filma *Guliverova putovanja*

Oblast JEZIK:

- Nastavna jedinica *Samostalne i nesamostalne riječi* se ne realizuje.
- Nastavna jedinica *Pisana i usmena riječ* se ne realizuje.
- Nastavna jedinica *Uočavanje naglašanih i nenaglašanih riječi; Naglašeni slog u riječi: naglasnice i nenaglasnice* se ne realizuje (realizuje se u 7. razredu)
- Nastavna jedinica *Rečenica s izrečenim i neizrečenim subjektom, rečenica s više subjekata, rečenica bez subjekta, krnja rečenica* se ne realizuje (realizuje se u 8.razredu)

Oblast KULTURA IZRAŽAVANjA:

- Nastavna jedinica *Opis lika* se ne realizuje (realizuje se u 5. razredu).
- Nastavna jedinica *Opis pejzaža* se ne realizuje (realizuje se u 5. razredu)
- Nastavna jedinica *Pričanje izmišljenog događaja ili doživljaja* (hronološko i retrospektivno) se ne realizuje (realizuje se u 8. razredu)

Prijedlog rasporeda pismenih vježbi, pismenih zadaća, inicijalnih testova, lektira i diktata:

SEPTEMBAR- Inicijalna provjera znanja iz gramatike, pravopisa i osnovnih književnoteorijskih pojmova i diktat

OKTOBAR- Prva pismena vježba

NOVEMBAR- ZOT

DECEMBAR- Prva pismena zadaća na latiničnom pismu

JANUAR- Lektira koju su učenici dobili preko zimskog raspusta, u decembru nema lektire

FEBRUAR- Druga pismena vježba

MART- Diktat

APRIL- Treća pismena vježba

MAJ- ZOT

JUNI- Druga pismena zadaća na ćirilichnom pismu

Učenici u toku školske godine trebaju uraditi tri pismene vježbe, dvije pismene zadaće, dva diktata, dva ZOT-a i jedan inicijali test na početku školske godine.

Lektiru nemaju samo u mjesecu decembru. Navedeni prijedlog je dat s ciljem rasterećenja učenika. Sve ostale provjere znanja u vidu testova, kratkih kontrolnih radova, nastavnih listića i referata nastavnik samostalno raspoređuje u toku školske godine.

Učenici su dužni pročitati osam obaveznih lektira.

KNJIŽEVNOST

Književni tekstovi	Književnoteorijski pojmovi	Odgojno-obrazovni ciljevi	Minimalna Postignuća	Maksimalna
--------------------	----------------------------	---------------------------	----------------------	------------

<u>Narodna/usmena književnost:</u>	Usmena hknjiževnost:			
1. Narodna lirski pjesma iz BiH (po izboru)	Lirska pjesma (sevdalinka, uspavanka, mitološka, tužbalica) u usmenoj književnosti	Uočiti obilježja epske i lirske narodne pjesme Uočiti stalne epitete i deseterac kao obilježja usmenog stvaralaštva	Uočavanje lirskih slika, motiva i stalnih izražajnih sredstava u narodnoj književnosti	Zapažanje tematike, likova, osnovnih stilskih obilježja i osobitosti stiha u našoj narodnoj epici
2. Narodna epska pjesma iz BiH (po izboru)	Epska pjesma Stalni epiteti	Razlikovati epsku od lirske pjesme na temelju opreke događaja i doživljaja	Razlikovanje usmenih lirskih i epskih vrsta	Mogućnost uočavanja historijske podloge
3. Narodna bajka Trinajstić	Epski deseterac Fantastični elementi u bajci; likovi i motivi u bajci	Upoznati usmenu književnu baštinu Razvijati svijest o opstojnosti naroda i nacionalnih i kulturnih vrednota	Uočavanje likova i motiva u bajci	fabule narodne epike
4. Narodna basna (po izboru)	Basna – likovi u basni, preneseni smisao basne, pouka basne	(rodoljubivost, junaštvo, hrabrost, vjernost, običaji, tradicija) koje utjelovljuju junaci opjevani u usmenim epskim pjesmama	Samostalnost u analizi basne, njenog prenesenog smisla i pouke	Uočavanje vrijednosti poruka: pobjeda pravde kao osnovna misao
5. Narodna anegdota (po izboru)				

<p><u>Umjetnička poezija:</u></p> <p>6.S. S. Kranjčević: Lijep si, bijeli svijete</p> <p>7.J. Dučić: Selo</p> <p>8.A. B. Šimić: Ah, evo opet</p> <p>9.M. Bećirbašić: Harfa</p> <p>10. I. Kajan: Žuta ptica</p> <p>11.Z. Hasić: Praviš se važan</p>	<p>Umjetnička književnost: <u>Lirska poezija:</u></p> <p>Čulni elementi pjesničke slike, motiv kao najmanja tematska jedinica lirske pjesme Vrste stiha, rima ili srok (vrste rime), ritam, osnovni pojmovi o stilskim figurama (izražajnim sredstvima): epitet, personifikacija, poređenje, onomatopeja, inverzija, metafora, hiperbola, alegorija. Vrste lirske poezije: ljubavna, šaljiva, rodoljubiva</p>	<p>Uočiti opkoračenja, glavna obilježja ritma pjesme Prepoznati obilježja rodoljubive, opisne, šaljive pjesme</p>	<p>Prepoznavanje osnovnih osjećanja izraženih u pjesmi Otkrivanje lirskih slika, motiva, poente pjesme i stilsko-izražajnih sredstva u poeziji Prepoznavanje epiteta, poređenja, personifikacije, onomatopeje</p>	<p>Određivanje lirske slike, motiva, poente pjesme Izražajno čitanje i recitiranje pjesme, savladavanje tehnike pisanja vlastitog lirskog teksta</p>
---	---	---	---	--

<p><u>Prozni tekstovi:</u></p> <p>12.S. Kulenović: Gromovo đule</p> <p>13. B. Prosenjak: Otac (odlomak)</p> <p>14.I. Sekulić: Bure (odlomak)</p> <p>15.P. Kočić: Jablan</p> <p>16.Š. Ešić: Cvjetko</p> <p>17. I. Samokovlija: Dječak Aron</p> <p>18.H. K. Andersen: Slavuj</p> <p>19. I. Singer: Ole i Trufa</p> <p>20.N. Ibrišimović: Sijelo mudraca</p> <p>21.R. Pavlović: Jarac u pozorištu</p> <p><u>Dramsko djelo:</u></p> <p>23.G. Vitez: Plava boja snijega (igrokaz)</p>	<p><u>Umjetnička proza:</u></p> <p>Fabula, kompozicija, tematsko-idejna osnova, likovi, karakterizacija likova, načini pripovijedanja</p> <p>Vrste umjetničke proze: novela, crtica, pripovijetka, roman</p> <p>Igrokaz</p>	<p>Prepoznati stilsko sredstva na tekstu i razumjeti preneseno značenje</p> <p>Prepoznati dijelove fabule i njihovu logičku povezanost, pokretače, sredstva zaustavljanja</p> <p>Prepoznati i karakterizirati moralne vrijednosti likova (hrabar, plemenit, kukavica...)</p>	<p>Razlikovanje pripovijetke, romana i igrokaza prema najizraženijim</p> <p>Prepričavanje fabule -ukratko (najvažniji događaj i lik, osnovna obilježja lika)</p>	<p>Određivanje teme, poruke na osnovu razumijevanja teksta, osuđivanje negativnih postupaka likova, povezivanje sadržaja s konkretnim pojavama iz života, pravilno iznošenje slijeda događaja, uz pridržavanje uzročno-posljedičnih odnosa</p> <p>Objašnjavanje razlike između priče, romana i igrokaza na osnovu glavnih značajki književne vrste</p>
---	--	--	--	--

RJEČNIK, GRAMATIKA, HISTORIJA JEZIKA, PRAVOGOVOR I PRAVOPIS

Programski zahtjevi	Odgojno-obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
<p>Glasovi: samoglasnici i suglasnici</p> <p>Slog – dužina sloga</p> <p>Riječ (značenje, oblik i funkcija)</p> <p>Jednoznačnost i višeznačnost riječi (riječi u osnovnom i prenesenom značenju)</p> <p>Onomatopejske riječi</p> <p>Vrste riječi: promjenjive, polupromjenjive i nepromjenjive riječi</p> <p>Promjenjive riječi: Imenice: deklinacija imenica</p> <p>Nazivi i značenja padeža Glasovne promjene u deklinaciji imenica</p> <p>Pridjevi: određeni i neodređeni oblik pridjeva</p> <p>Deklinacija pridjeva</p> <p>Zamjenice: upitne, odnosne, opće, prisvojne, pokazne</p>	<p>Razlikovanje osnovnog i prenesenog značenja poznatih riječi Zapažanje, imenovanje i razlikovanje promjenjivih, polupromjenjivih i nepromjenjivih riječi</p> <p>Prepoznavanje oblika pomoćnih glagola <i>jasam</i>, <i>biti</i> i <i>htjeti</i></p> <p>Prepoznavanje nepromjenjivih riječi</p> <p>Razumijevanje osnovne uloge padeža u jeziku Prepoznavanje padeža u rečenici u njihovim osnovnim značenjskim ulogama Ovladavanje upotrebom padeža uz pojedine prijedloge u skladu s normom Razvijanje jezične sposobnosti i komunikacijskih vještina</p> <p>Prepoznavanje određenog oblika pridjeva u nominativu Prepoznavanje padeža pridjevnih oblika pomoću proširenog padežnog pitanja i imenice s kojom se pridjev slaže</p> <p>Uočavanje naglašenih i nenaglašenih oblika ličnih zamjenica Upotreba i pisanje lične zamjenice za svako lice (povratne zamjenice) <i>sebe</i>, <i>se</i></p>	<p>Mogućnost primjene višeznačne riječi u jezičnim djelatnostima (slušanju, čitanju, govoru, razgovoru i pisanju) Razlikovanje promjenjive od nepromjenjive riječi Pravilna upotreba prijedloga <i>s</i> (<i>a</i>), <i>k</i> (<i>a</i>) i priloga <i>gdje</i>, <i>kamo</i>, <i>kuda</i> Pravilna upotreba veznika, <i>uzvika</i> i riječi u govorenju i pisanju Upotreba proširenih padežnih pitanja u određivanju padeža Prepoznavanje padeža u njihovim osnovnim značenjskim ulogama Prepoznavanje oblika <i>s</i> provedenim glasovnim promjenama Pravilna upotreba neodređenih oblika pridjeva Upotreba neodređenih i određenih pridjeva <i>s</i> padežnim nastavcima Prepoznavanje svih</p>	<p>Razvijen interes za otkrivanje snage, dubine i ljepote riječi Razumijevanje osnovne uloge promjenjivih i nepromjenjivih riječi Uočavanje osnove i nastavka u promjenljivoj riječi Uočavanje i prepoznavanje veza: <i>prilog</i> ili <i>pridjev</i> <i>prilog</i> ili <i>prijedlog</i> (<i>Lijepo dijete lijepo piše</i>). Prepoznavanje pomoćnih glagola u rečenici Prepoznavanje padeža u rečenici Pravilna upotreba padežnih oblika u govoru, pismu (oblici <i>s</i> provedenim glasovnim promjenama) Prepoznavanje jednakih oblika riječi u različitim padežima Uočavanje duge i kratke množine u nominativu Uočavanje imenica koje imaju</p>

<p>Deklinacija ličnih zamjenica</p> <p>Polupromjenjive riječi: Brojevi: glavni i redni brojevi</p> <p>Deklinacija brojeva</p> <p>Prilozi (mjesto, vremena, načina)</p> <p>Nepromjenjive riječi: Prijedlozi Veznici Uzvici Riječice</p> <p>Rečenica: Predikat – glagolski i imenski Subjekt – više subjekata, neizrečeni subjekt Priloške odredbe u rečenici (mjesto, vrijeme, način)</p> <p>HISTORIJA JEZIKA Razvoj standardnog jezika: BOSANSKI JEZIK/ HRVATSKI JEZIK/ SRPSKI JEZIK u porodici</p>	<p>Upotreba i pisanje prisvojne zamjenice za svako lice svoj</p> <p>Uočavanje različitih oblika glavnih i rednih brojeva u rečenici</p> <p>Prepoznavanje glagolskog predikata kao glavnog dijela rečenice</p> <p>Prepoznavanje imenskog predikata</p> <p>Uočavanje priloških odredbi u rečenici</p> <p>Prepoznavanje rečenica s više subjekata i proširene rečenice s više istovrsnih dijelova</p> <p>Prepoznavanje rečenice s neizrečenim subjektom</p> <p>Razumijevanje razvoja standardnog jezika</p> <p>Prepoznati razliku između standardnog jezika, narječja, dijalekta</p> <p>Uočiti vrijednost očuvanja kulturne baštine</p>	<p>vrsta zamjenica</p> <p>Uočavanje naglašenih i nenaglašenih oblika povratne zamjenice</p> <p>Dekliniranje ličnih zamjenica</p> <p>Prepoznavanje glavnih i rednih brojeva u rečenici</p> <p>Određivanje glagolskog predikata, izrečenog subjekta i priloških odredbi</p> <p>Primjena naučenih pravila</p> <p>Prepoznati ulogu standardnog jezika u društvenoj djelatnosti</p> <p>Prepoznati vrijednost stećaka</p>	<p>samo množinu / jedninu</p> <p>Samostalno pronalaženje primjera određenih i neodređenih oblika pridjeva u rečenici</p> <p>Uočavanje jednakog glasovnog sastava različitih padeža</p> <p>Pravilna upotreba prisvojnih i pokaznih zamjenica u svim oblicima</p> <p>Dekliniranje prisvojnih i pokaznih zamjenica.</p> <p>Pisanje brojeva u skladu s pravopisom</p> <p>Pravilna deklinacija brojeva</p> <p>Određivanje imenskog predikata</p> <p>Uočavanje lica, vršioća radnje, u rečenicama s neizrečenim subjektom</p> <p>Uočavanje vrijednost standardnog jezika</p> <p>Prepoznavanje narječja i dijalekte</p> <p>Navodi pisma u bosanskom, hrvatskom, srpskom jeziku - historijski presjek</p> <p>Razumije</p>
--	--	---	---

<p>srodnih jezika - Historija Južnih Slavena i jezici južnoslavenskih naroda -Počeci slavenske pismenosti i staroslavenski jezik -Pisma u bosanskom jeziku/ hrvatskom jeziku/srpskom jeziku - historijski presjek -Spomenici pismenosti u bosanskom jeziku/ hrvatskom jeziku/srpskom jeziku Prva štampana djela Narodni govori</p>			<p>vrijednost prvih pisanih spomenika</p>
<p>PRAVOPIS I PRAVOGOVOR</p>			
<p>Pravogovor i pravopis: Veliko slovo u jednočlanim nazivima planeta i naroda te višečlanim nazivima kontinenata, okeana, država i naseljenih mjesta</p> <p>Pisanje i izgovor superlativa pridjeva</p> <p>Veliko slovo u pridjevima izvedenim od vlastitih imena</p> <p>Izgovor i pisanje riječi u kojima su provedene</p>	<p>Osvijestiti potrebu usvajanja pravopisne norme radi upotrebe u svakodnevnom pisanju i čitanju</p> <p>Primjenjivati pravopisnu normu u drugim nastavnim predmetima</p>	<p>Razumijevanje primjene rečeničnih i pravopisnih znakova</p>	<p>Služenje pravopisom (snalaženje u pravopisnom rječniku) u skladu s uzrastom djeteta Prepoznavanje zagrade i tri tačke u tekstu kao rečeničnih znakova, a crtice kao pravopisnog znaka</p>

<p>glasovne promjene</p> <p>Izgovor i pisanje riječi s glasovima ije, je (deminutivi i komparativ pridjeva)</p> <p>Izgovor i pisanje glasova č i ć u deklinaciji imenica i komparaciji pridjeva</p> <p>Rečenični i pravopisni znakovi: tri tačke, crtica, zagrada</p>			
---	--	--	--

KULTURA USMENOG I PISMENOG IZRAŽAVANJA

Programski zahtjevi	Programski sadržaji	Odgovno-obrazovni ciljevi	Minimalna	Maksimalna
			postignuća	
<p>Prepričavanje</p> <p>Razgovor</p> <p>Recitacija</p> <p>Čitanje i slušanje</p> <p>Pričanje kao pripovjedačka (narativna) vrsta</p> <p>Pričanje stvarnog događaja ili doživljaja (hronološki)</p> <p>Pričanje prema</p>	<p>Stvaralačko prepričavanje, prepričavanje sažimanjem fabule</p> <p>Privatni i službeni razgovor</p> <p>Izražajno čitanje književnog teksta; govorne vrednote izražajnog čitanja, jačina, boja glasa, dikcija, pauze, logička, gramatička i stilistička interpunkcija u kontekstu izražajnog čitanja</p>	<p>Prepričati tekst poštujući hronološki slijed, jasno i logično povezivanje rečenica izdvajajući važnije dijelove, izraziti vlastiti komentar</p> <p>Poznavati osnovna pravila službenoga razgovora, uočavati razliku između službene i privatne</p>	<p>Prepoznaje i prepričava najvažniji dio teksta</p> <p>Zna osnovna obilježja službenoga razgovora</p> <p>Tečno i jasno govorenje stihova</p> <p>Pravilno i umjereno brzo čita tekst, razumije pročitano i slušano</p> <p>Pravilna</p>	<p>Prepričava cijeli tekst prema hronologiji događaja, komentira postupke i ponašanje likova, smisleno povezuje rečenice, sažima fabulu navodeći najvažnije dijelove</p> <p>Navodi primjere službenoga razgovora u različitim situacijama, poznaje različite učtive izraze i</p>

<p>zadanoj slici ili muzici</p> <p>Opisivanje: Opis zatvorenog prostora (enterijer); Opis otvorenog prostora (eksterijer); Opis bića ili grupe bića unutar prostora ili pojave.</p> <p>Pisanje diktata (s obzirom na pravopisna pravila obrađena u 5. i 6. razredu: kontrolni diktat, diktat s predusretanjem grešaka, slobodni diktat)</p> <p>Pisanje pisama, telegrama, mobitelske poruke, jezik bloga, messenger servisi, uputnice, priznanice</p> <p>Pisanje školskih pismenih zadaća (dvije u toku školske godine)</p>	<p>Ostale vrsta čitanja u nastavi: naglas, u sebi, usmjereno, s bilješkama, čitalačke tehnike i stilovi (vježbe čitanja na odabranim tekstovima književnim, naučnim, administrativnim, publicističkim i dr.</p>	<p>komunikacije; poznavati način oslovljavanja, izraze učtivosti</p> <p>Prepoznati i izražajno čitati istaknute dijelove teksta Čitati tekst s razumijevanjem; slušati druge učenike i nastavnika i zapažati obilježja dobrog čitanja</p>	<p>primjena naracije u vježbama usmenog i pismenog izražavanja</p> <p>Pravilna primjena deskripcije u vježbama usmenoga i pismenog izražavanja</p> <p>Savladavanje osnovnih pravopisnih pravila</p> <p>Stvaranje vještina i navika u pravilnom pisanju informativnih oblika usmenoga i pismenog izražavanja</p>	<p>primjenjuje ih u razgovoru</p> <p>Oživljeno i s razumijevanjem izražajno govori stihove, koristeći različite govorne vrednote</p> <p>Izražajno čita tekst, razumije ga, naglašava važne dijelove i govorno obilježava pojedine sadržaje (intonacija, tempo, rečenični naglasak)</p> <p>Pisanje vlastitih tekstova i pravilna primjena narativnih tehnika</p> <p>Pisanje vlastitih deskriptivnih tekstova i primjena pravilnih opisivačkih postupaka</p> <p>Pravilno pisanje diktiranih tekstova i uočavanje odgovarajućih pravila ili poteškoća u pisanju</p> <p>Pravilno pisanje pisma, mobitelske</p>
--	---	--	---	--

				poruke, uputnice, priznanice
--	--	--	--	------------------------------------

MEDIJSKA KULTURA

Programski zahtjevi	Odgojno-obrazovni ciljevi	Minimalna i maksimalna postignuća	
		Minimalna	Maksimalna
<p>Osnovne vrste medija: štampani, elektronski novine, časopisi, strip, radio, televizija, internet (postanak i razvoj)</p> <p>Film (postanak, historijat, filmski rodovi i vrste)</p> <p>Teatar (pozorište/kazalište) kao književno – scenska umjetnost: scena, kulisa, pozorišni/kazališni prostor</p> <p>Nastavni čas lektire u školskoj biblioteci</p> <p>Gledanje animiranog filma ili filma „Pustolovine Haklberija Fina“</p>	<p>Razlikovati vrste medija, upoznati najvažnije osobitosti filmskih vrsta, televizijskih i radijskih emisija</p> <p>Upoznati se s najznačajnijim dnevnim i periodičnim novinama/časopisima</p> <p>Poznavati karakteristike stripa</p> <p>Pojam ekranizacije književnog djela, veza književnosti i filmske umjetnosti</p>	<p>Poznaje najvažnija obilježja pojedinih vrsta medija na razlikovnom nivou</p> <p>Navodi različite vrste časopisa, filmova, pozorišnih/kazališnih izvedbi, radijskih i televizijskih emisija</p>	<p>Poznaje osnovne karakteristike filmskih vrsta na primjerima, komentira filmska izražajna sredstva, zna osnovne historijske podatke o počecima filmske umjetnosti</p> <p>Određuje vrste poznatih televizijskih emisija</p> <p>Razlikuje strip kao dio medijske kulture i kao jednostavni prozni tekst, samostalno piše strip</p> <p>Samostalno vrši dramaturgiju tekstova</p>

SPISAK KNJIŽEVNIH DJELA ZA DOMAĆU LEKTIRU:

1. S. Pilić: Mrvice iz dnevnog boravka
2. B. Čopić: Orlovi rano lete
3. B. Alikadić: Voz do neba
4. Z. Balog: Nevidljiva Iva

5. M. Antić: Plavi čuperak
6. A. Isaković: Lijeve priče
7. Ž. Ivanković: Zvezdangrad
8. Dž. Latić: Srebrena česma
9. V. Milošević: Djeca su vojska najjača (izbor)
10. K. Neslinger: Konrad, dijete iz limenke
11. D. Defo: Robinzon Kruso
12. Š.Pandžo: Samo još kosovi zvižduću/Ruka na kosi

U toku jedne školske godine treba obraditi 8/9 lektirskih djela, po izboru samih nastavnika od ponuđenih djela, s tim da se za svaku novu školsku godinu izbor dijela može mijenjati.

**BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/HRVATSKI JEZIK I
KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST**

VII RAZRED

4 sata sedmično

140 sati godišnje

Izvršene su sljedeće korekcije:

Oblast KNJIŽEVNOST:

- Nastavna jedinica *Jazavac pred sudom* (odlomak) P. Kočić se ne realizuje (može se realizovati kao djelo za lektiru)
- Nastavna jedinica *Narodna lirski pjesma* (sevdalinka) se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Posle detinjstva* M. Antić se ne realizuju
- Nastavna jedinica *James Cook* (odlomak) N.Čukovski se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Komanči* (odlomak) Z.Grey se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Mali Princ* A. Exupery (odlomak) se ne realizuje, radi se djelo u cjelini kao lektira u 9.razredu

Oblast MEDIJSKA KULTURA I LEKTIRA:

- Nastavna jedinica *Ruka na kosi* Š.Pandžo se ne realizuje (realizuje se u 6. razredu)
- Nastavna jedinica H. Sienkiewicz: *Kroz pustinju i prašumu* (igrani film) se ne realizuje (moguće realizovati zajedno s nastavnom jedinicom *Filmska izražajna sredstva kadar, plan, ugao snimanja*)

Oblast JEZIK:

- Nastavna jedinica *Osnovno i preneseno značenje riječi* se ne realizuje
- Nastavna jedinica *Apozicija* (pojam) se ne realizuje (realizuje se u 5. razredu)
- Nastavna jedinica *Pisanje apostrofa i tačke sa zarezom* se ne realizuje (realizuje se u 9. razredu)

Oblast KULTURA IZRAŽAVANJA:

- Nastavna jedinica *Opis portreta* se ne realizuje

Prijedlog rasporeda pismenih vježbi, pismenih zadaća, inicijalnih testova, lektira i diktata:

SEPTEMBAR- Inicijalna provjera znanja iz gramatike, pravopisa i osnovnih književnoteorijskih pojmova i diktat

OKTOBAR- Prva pismena vježba

NOVEMBAR- ZOT

DECEMBAR- Prva pismena zadaća na latiničnom pismu

JANUAR- Lektira koju su učenici dobili preko zimskog raspusta, u decembru nema lektire

FEBRUAR- Druga pismena vježba

MART- Diktat

APRIL- Treća pismena vježba

MAJ- ZOT

JUNI- Druga pismena zadaća na ćirilničnom pismu

Učenici u toku školske godine trebaju uraditi tri pismene vježbe, dvije pismene zadaće, dva diktata, dva ZOT-a i jedan inicijalni test na početku školske godine.

Lektiru nemaju samo u mjesecu decembru.

Navedeni prijedlog je dat s ciljem rasterećenja učenika. Sve ostale provjere znanja u vidu testova, kratkih kontrolnih radova, nastavnih listića i referata nastavnik samostalno raspoređuje u toku školske godine.

KNJIŽEVNOST

Književni tekstovi	Književnoteorijski pojmovi	Odgovno-obrazovni ciljevi i zadaci	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
<p><u>Umjetnička poezija:</u></p> <p>1. D. Cesarić: Voćka poslije kiše</p> <p>2. T. Ujević: Dažd</p> <p>3. N. Šop: Bakine naočari</p> <p>4. D. Trifunovića: Nešto važno da ti kažem</p> <p>5. M. Krleža: Čovjek je lava</p> <p>6. M. Dizdar: Zapis o zemlji</p> <p>7. E. Kišević: Lampa na prozoru</p> <p>8. H. Humo: Akvarel</p> <p>9. S. Jesenjin: Pjesma o keruši</p> <p>10. V. Ilić: U poznu jesen</p> <p>11. Nerkesi: Pjesma o peru</p> <p><u>Prozni tekstovi:</u></p> <p>12. V. Novak: Iz velegradskog Podzemlja (odlomak)</p>	<p>Lirika Ritam-intonacija, stanka, opkoračenje stanka u opkoračenju, naglašavanje riječi i ritam refren</p> <p>Stilska sredstva: metonimije, kontrast, asonanca, aliteracija Vrste – pejzažna pjesma</p> <p>Epika Fabula-pokretači fabule, zaustavljanje fabule</p> <p>Lik: psihološko-etička karakterizacija Portret: vanjski i unutarnji, forme pripovijedanja Pozicija pripovjedača u priči</p> <p>Pustolovni i povijesni romani</p> <p>Fantastična pripovijest</p> <p>Granične književne vrste: ljetopis, putopis, dnevnik</p>	<p>Prepoznaje metaforu, metonimiju inverziju, kontrast, asonancu, aliteraciju i njihovu ulogu u književnom tekstu</p> <p>Razumije preneseno značenje</p> <p>Prepoznaje osnovna obilježja, opisne i rodoljubive pjesme Prepoznaje pokretače fabule i sredstva zaustavljanja</p> <p>Može okarakterizirati lik</p> <p>Uočava glavne značajke povijesnoga i pustolovnog romana</p> <p>Uočava različite pozicije pripovjedača i forme pripovijedanja</p>	<p>Otkriva stilsko-izražajna sredstva u književnom tekstu</p> <p>Prepoznaje osnovno osjećanje u lirskoj pjesmi</p> <p>Otkriva glavne kompozicijske dijelove književnog teksta</p> <p>Prepoznaje glavne značajke povijesnoga i pustolovnog romana</p> <p>Prepoznaje fabulativnu i tematsko – idejnu okosnicu djela</p> <p>Razlikuje književne i ekstra književne elemente</p> <p>Uočava razliku između drame i drugih književnih vrsta</p>	<p>Određuje i razumije stilska sredstva, upotrebljava ih u vlastitom tekstu</p> <p>Određuje pokretače radnje, sredstva zaustavljanja radnje</p> <p>Povezuje ritam i osjećanje u pjesmi</p> <p>Razumije, zapaža i povezuje sa savremenom stvarnošću psihološko-etičke karakteristike lika</p> <p>Uočava glavne karakteristike fantastične književnosti</p> <p>Uočava glavne karakteristike ljetopisa, putopisa i dnevnika</p> <p>Uočava glavne karakteristike usmene književnosti</p>

<p>13. Z. Dizdarević: Naza vezilja (odlomek)</p>	<p>Drama Dramski igraokaz</p>	<p>Uočava razliku između ljetopisa, putopisa i dnevnika</p>	<p>Prepoznaje usmene književne vrste</p>	
<p>14. Ć. Sijarić: Hrt (odlomek)</p>	<p>Usmena književnost Termini balada i romansa</p>	<p>Uočava glavne osobine drame: dijalog, likovi</p>		
<p>15. S. Ćorović: Ibrahim-begov ćošak (odlomek)</p>	<p>Epsko–lirske karakteristike</p>	<p>Uočava glavne karakteristike lirske i epsko–lirske poezije</p>		
<p>16. A. P. Ćehov: Vanjka (odlomek)</p>				
<p>17. K. Bruckner: Sadako hoće živjeti (odlomek)</p>				
<p>18. R. Pavlović, Ćistać obuće</p>				
<p>19. M. M. Bešeskija: Sarajevski ljetopis (odlomek)</p>				
<p>20. I. Sekulić: Oslo pod snijegom (odlomek)</p>				
<p>21. Dnevnik Ane Frank (odlomek)</p>				
<p><u>Dramsko djelo:</u> 22. F. Šehović, Putovanje kapetana Porporelosa (odlomek)</p>				
<p><u>Narodna književnost</u> 23. Hasanaginica (narodna balada)</p>				

24.Narodna romansa (po izboru)				
--------------------------------	--	--	--	--

RJEČNIK, GRAMATIKA, PRAVOGOVOR I PRAVOPIS

Programski zahtjevi	Odgojno–obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Naglašene i nenaglašene riječi (naglasne cjeline)	Uočavati nenaglašene riječi i pravilno ih čitati u izgovornim cjelinama	Pravilno pisanje i izgovor nenaglasnica /atoničkih riječi	Razlikuje prednaglasnice / predtoničke riječi i zanaglasnice/izatoničke riječi
Riječi za imenovanje pripadnosti mjestu, kraju, zemlji - narodu	Uočiti da česticama možemo preoblikovati rečenično ustrojstvo	Prepoznaje osnovne čestice (da, ne, li, za)	Uočava da česticama možemo izreći i svoje dojmove (ma, god, doista, naravno, sigurno)
Čestice ili riječce (proširivanje znanja o ovoj vrsti riječi)	Prepoznavati glagolski oblik/osobu i broj u rečenici	Razlikovanje glagola po predmetu radnje i po vidu	Razvrstavanje povratnih glagola na prave povratne, neprave i uzajamno povratne
GLAGOLI Pomoćni glagoli biti, htjeti i jesam Glagolski oblik/osoba i broj	Pojam pomoćnih glagola i razlikovanje	Razumije ulogu infinitiva u tvorbi glagolskih oblika	Razlikuje i uočava trajne i učestale glagole
Glagoli po predmetu radnje	Razlikovati prijelazne, neprijelazne i povratne glagole	Pravilno upotrebljava glagolske pridjeve	Razumije ulogu infinitiva u dopuni glagola
Glagoli po vidu		Prepoznaje prezent i razumije njegovo osnovno značenje	Uočava glasovne promjene u glagolskim pridjevima
Infinitiv (infinitivna osnova i završeci)	Razlikovati svršene i nesvršene glagole	Spreže glagole u prezentu prema morfološkim obilježjima (osoba i broj)	Razumije pravu i prenesenu sadašnjost Uočava palatalizaciju i jotovanje u prezentu
Glagolski pridjevi i glagolska imenica	Prepoznati infinitiv i njegove završetke	Prikladno upotrebljava perfekt u govorenju i pisanju	Uočava futurski perfekt
Prezent Konjugacija/sprezanje prezenta pomoćnih glagola	Prepoznati i tvoriti glagolske pridjeve		Može zamjenjivati aorist, imperfekt i pluskvamperfekt perfektom
Perfekt		Može prepoznati oblike glagola koji	

Izricanje prošlosti aoristom, imperfektom i pluskvamperfektom	Prikladno upotrebljavati prezent u govorenju i pisanju	se u aoristu, imperfektu i pluskvamperfektu najčešće upotrebljavaju	Uočava glasovne promjene u sprezanju
Izricanje budućnosti futurom	Usvojiti prezent pomoćnih glagola	Usvajanje aorista i imperfekta pomoćnih glagola biti i htjeti	Uočava isti oblik prezenta i aorista u 3. licu jednine kod nekih glagola
Izricanje zapovijedi i molbe imperativom	Prepoznati perfekt i razumjeti njegovo osnovno značenje	Samostalno spreže glagole u futuru I i II	Uočavanje gnomskog i futurskog aorista
Kondicional I i II	Vladati oblicima perfekta pomoćnih glagola	Prepoznaje imperativ u rečenici	Zamjenjuje futur drugi svršenim prezentom
Glagolski prilozi	Prepoznavanje aorista i imperfekta kao jednostavnih oblika	Imperativom izriče zapovijed, molbu i zabranu	Preoblikuje prezent u oba futura
REČENICA	Prepoznavanje aorista i imperfekta kao jednostavnih oblika	Pravilno koristi kondicional u govorenju i pisanju	Uočava pripovjedni i svezremenski imperativ
Jednostavna proširena rečenica	Prepoznavanje pluskvamperfekta kao složenog oblika	Upotrebljava glagolske priloge u govorenju i pisanju	Razlikuje isti oblik imperativa i prezenta nekih glagola u rečenici
Predikat – imenski i glagolski	Prepoznati, razlikovati, pravilno pisati i izgovarati futur prvi i drugi te razumijevati njihova značenja i tvorbe	Prepoznaje imenski predikat	Uočava i razumije značenje i tvorbu kondicionala II
Priložne oznake u rečenici (uzrok, količina, društvo)	Prepoznati imperativ kao glagolski način i razumjeti njegovo značenje i tvorbu	Uočava priložne oznake	Objašnjava službu glagolskih priloga u rečenici
Objekt (bliži/izravni i dalji/neizravni)	Prepoznati i razlikovati kondicional prvi i drugi te njihovu tvorbu	Prepoznaje objekt, atribut i apoziciju u rečenici	Prepoznaje imenski predikat u različitim glagolskim oblicima
Atribut: kongruentni i nekongruentni	Uočiti značenje, tvorbu i službu	Razlikuje bliži i dalji objekt	Uočava da glagoli otvaraju mjesto različitim vrstama objekata
Složena rečenica (pojam složene rečenice)		Primjena pravila o upotrebi velikog slova u primjerima koje predviđa program	Razlikuje kongruentni i nekongruentni atribut
PRAVOPIS I PRAVOGOVOR		Primjena gramatičke norme u govoru i pismu	Pravilno piše zarez kod apozicije i apozicijskog skupa
Veliko slovo u jednočlanim i višečlanim imenima pokrajina i krajeva, dijelova naselja, trgova i ulica			Uočava glagolske pridjeve u

<p>Pisanje etnika</p> <p>Pisanje i izgovor zamjenice sebe (se) uz povratne glagole</p> <p>Pisanje i izgovor aorista glagola biti i niječnice uz glagolske oblike</p> <p>Pisanje infinitiva i glagolskog pridjeva radnog (m. r. jednine)</p> <p>Izgovor i pisanje glagolskih oblika u kojima su provedene glasovne promjene (č, ć, je i ije u gl. oblicima)</p> <p>Izgovor i pisanje prednaglasnica i zanaglasnica (zamjeničkih i glagolskih)</p> <p>Zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici (odvajanje apozicije, pisanje vokativa, nabranje rečeničnih dijelova, nabranje rečenica)</p>	<p>u rečenici</p> <p>Razlikovati imenski predikat od glagolskog predikata</p> <p>Primjenjivati i uočavati priložnu oznaku uzroka, društva i količine</p> <p>Uočiti i prepoznati objekt u rečenici</p> <p>Razlikovati bliži i dalji/neizravni objekt</p> <p>Razlikovati kongruentni i nekongruentni atribut, prepoznati apoziciju</p> <p>Pravilno pisati veliko početno slovo u imenima pokrajina i krajeva te dijelova naselja (gradske četvrti, dijelovi sela, trgovi, ulice, parkovi)</p> <p>Pravilno pisati i govoriti povratne glagole (smijati se, šaliti se ...)</p> <p>Pravilno pisati i govoriti enklitike pomoćnog glagola htjeti ispred infinitiva</p>	<p>Primjena stečenih znanja u govoru i pismu</p> <p>Razlikovanje naglasnica i nenaglasnica (prednaglasnica i zanaglasnica – tipični primjeri)</p> <p>Prepoznaje pravopisne znakove i koristi ih u pisanju</p>	<p>funkciji atributa</p> <p>Pisanje naziva naselja i dijelova naselja na stranim jezicima</p> <p>Pravilno izgovara i piše glagolske oblike u svakodnevnom razgovoru</p> <p>Uočavanje glagolskih oblika u kojima su provedene glasovne promjene u jezično i pedagoški primjerenim tekstovima</p> <p>Prepoznavanje i pravilan izgovor naglašenih i nenaglašenih riječi</p> <p>Uočava i obilježava naglasne cjeline</p> <p>Primjena pravopisne norme u tekstovima (zadacé, plakata, literarnih sastava)</p>
--	--	---	---

	<p>i iza njega</p> <p>Pravilno pisati glagolski pridjev radni u m.r. jednine čija osnova završava na –je (htjeti, smjeti, živjeti, umrijeti, vidjeti)</p> <p>Slušno razlikovati i pravilno pisati i izgovarati riječi u kojima su provedene glasovne promjene</p> <p>Pravilno upotrebljavati prednaglasnice i zanaglasnice u izgovoru i pisanju</p>		
--	---	--	--

KULTURA USMENOG I PISMENOG IZRAŽAVANJA

Programski zahtjevi	Programski sadržaj	Odgojno–obrazovni ciljevi i zadaci	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Pričanje	<p>Pričanje događaja ili doživljaja retrospektivnim slijedom izlaganja</p> <p>Pričanje događaja/ doživljaja uz upotrebu opisa (pejzaža ili lika)</p>	<p>Povezivanje događaja po njihovim uzajamnim vezama i odnosima</p> <p>Stvaranje složenije kompozicije sastava</p> <p>Uvođenje retrospektivnih epizoda u pričanje</p>	<p>Kompozicija sastava – jednostavna</p> <p>Mogućnost stvaranja redoslijeda značajnih trenutaka i uvođenja retrospekcije u priču</p> <p>Opis pejzaža</p>	<p>Kompozicija sastava složenija</p> <p>Složenije pripovijedanje i skladno povezivanje niza događaja i doživljaja u cjelinu</p> <p>Mogućnost uporabe/upotrebe retrospektivnih epizoda i</p>

		<p>Uočavanje povezanosti opisa s doživljajem i njegov značaj za tok radnje</p> <p>Uočavanje stilske funkcije glagola, imenica i pridjeva</p>	<p>usklađen je s tokom događaja i povezan s doživljajima sudionika</p>	<p>shvaćanje njihove funkcije</p> <p>Sastav opširniji</p> <p>Opis pejzaža upotpunjuje pričanje doživljaja, predstavlja njegov prirodni sastavni dio</p>
Deskripcija	<p>Opis dinamičnog zbivanja u Prirodi</p>	<p>Uočavanje redoslijeda prikazivanja pojedinosti u dinamičnom opisu</p> <p>Mogućnost opisivanja vizualnih i akustičnih pojedinosti</p> <p>Funkcija glagola u Opisu</p>	<p>Opisuje zbivanje uz pomoć plana</p> <p>U sastavu upotrebljava glagole kretanja, pojedinosti slijede jedna iza druge u vremenskom tijeku</p>	<p>Izrađen stil i jezik</p> <p>Sažetom, kratkom i izražajnom rečenicom dočarava uzbudljive trenutke</p> <p>Slika zbivanja oko sebe, ali i svoje raspoloženje i misli</p>
Čitanje i slušanje	<p>Interpretativno čitanje lirskih, pripovjednih i dramskih tekstova</p> <p>Ostale vrste čitanja: u sebi, usmjereno čitanje</p>	<p>Služiti se govornim vrednotama: rečenični naglasak, rečenična intonacija, boja, visina i jačina glasa</p>	<p>Pravilno čita tekst</p> <p>Umjerena brzina govora i pravilna artikulacija glasova</p>	<p>Govorno obilježava intonaciju rečenice te bojom i jačinom glasa dočarava sadržaje</p>
Pisanje	<p>Pisanje dnevnika</p> <p>Pisanje autobiografije</p> <p>Pisanje diktata: kontrolni diktat, stvaralački diktat, diktat sa sprečavanjem grešaka</p> <p>Pisanje školskih pismenih</p>	<p>Upoznavanje s načinom vođenja ličnog dnevnika</p> <p>Napisati svoju autobiografiju</p>	<p>Bilježi događaje, misli i osjećaje</p> <p>Iznosi podatke o svom životu: boravak u vrtiću, polazak u školu, kako je dobio ime itd.</p>	<p>Dnevnik pripovjedački uobličen, zanimljiv način slikanja događaja i osjećaja</p> <p>Autobiografija prožeta humorom</p>

	zadaca: dvije tokom/tokom školske godine			
--	--	--	--	--

MEDIJSKA KULTURA

Programski zahtjevi	Odgojno–obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Filmska izražajna sredstva kadar, plan, ugao snimanja Knjiga – film: Mark Twain: Kraljević i prosjak (igrani film) Pozorišna izražajna sredstva: govor, gluma, scenografija, kostimografija Izražajna sredstva stripa: crtež, kvadrat, fabula prikazana kvadratima	<p>Prepoznati izražajna sredstva u filmu, pokreti kamere kao izražajno sredstvo filma (statična kamera, dinamična kamera, vožnja, panorama)</p> <p>Filmska maska, scenografija i kostimografija kao filmska izražajna sredstva</p> <p>Prepoznati pozorišna izražajna sredstva u predstavi: scenografiju, kostimografiju, rasvjetu</p> <p>Prepoznati izražajna sredstva stripa</p> <p>Uočiti sličnosti i razliku između filmskog kadra i kvadrata stripa (plan i ugao gledanja)</p>	<p>Upoznavanje načina stvaranja filma – uočavanje nastanka jednog kadra</p> <p>Povezivanje filma sa stripom, crtanje iz raznih uglova - pravljenje pokretnog stripa</p> <p>Razumije ulogu pozorišna izražajnih sredstava</p> <p>Uočava razliku između glume u pozorištu i glume pred kamerom</p> <p>Razumije priču u stripu i način izražavanja govora stripom</p>	<p>Razumije tehniku stvaranja filma</p> <p>Razvija sposobnost za estetsko i etičko vrednovanje filma</p> <p>Uočava sličnosti i razlike pozorišne i filmske glume, scenografije, maske i kostimografije</p> <p>Razvijena sposobnost etičke i estetske procjene vrijednosti pojedinih stripova</p> <p>Sposobnost primanja poruka stripa (reklamnih, rodoljubivih, ekoloških)</p> <p>Razlikuje vrste stripa po temi – povijesni, kriminalistički, pustolovni, naučnofantastični</p>

LEKTIRA

1. A. H. Dubočanin: Brod na vidiku (izbor pripovjedaka)
2. P. Kočić: Jazavac pred sudom / Izabrane pripovijetke
3. S. Kulenović: Gromovo đule
4. D. Tadijanović: Srebrne svirale (izbor poezije)
5. D. J. Bužimski: Sportski život letećeg Martina

6. B. Primorac: Maturalac
7. S. Raičković: Na kraju grada (izbor poezije i proze)
8. D. Maksimović: Strepnja (izbor poezije)
9. N. Radanović: Mali Jan (izbor pripovjedaka)
10. I. Samokovlija: Nosač Samuel i druge pripovijetke
11. M. Tven: Kraljević i prosjak
12. O. Vajld: Sretni princ i druge bajke

U toku jedne školske godine treba obraditi 8/9 lektirskih djela, po izboru samih nastavnika od ponuđenih djela, s tim da se za svaku novu školsku godinu izbor dijela može mijenjati.

BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

VIII RAZRED

4 sata sedmično

140 sati godišnje

Oblast KNJIŽEVNOST:

- Nastavna jedinica *Breza* S. Kolar (odlomak) neće se realizovati (djelo realizovati u cjelini za lektiru u 9. razredu)
- Nastavna jedinica *Knjiga* I. Andrić neće se realizovati (djelo realizovati u cjelini za lektiru u 9. razredu)
- Nastavna jedinica *Starac i more* (odlomak) E.Hemingway neće se realizovati (djelo realizovati u cjelini za lektiru u 9. razredu)
- Nastavnu jedinicu *Oslo pod snegom* I. Sekulić (odlomak iz putopisa *Pisma iz Norveške*) realizovati u 7. razredu
- Nastavna jedinica *Sjećanje na šarenu pticu* M.Kovač neće se realizovati, zamijeniti djelom *Autobiografija* B.Nušića

Oblast LEKTIRA I MEDIJSKA KULTURA:

-Može se realizovati djelo *Pjesme* (izbor) V. Parun; djelo *Višnjik* A.P.Čehov realizovati u 9. razredu, a u 8. realizovati *Veliki talas* P.Bak

- Nastavna jedinica *Literarni elementi filma (scenarij)* se ne realizuje

-Gledanje filma „ Život je lijep“ umjesto *Vrste radijskih emisija*

Oblast JEZIK:

Nastavnu jedinicu *Arhaizmi – zastarjelice* realizovati u 9. razredu

Nastavnu jedinicu *Zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici (suprotnost, naknadno dodani dio, modalne riječi, isticanje i nabranjanje)* realizovati u 7. razredu

Nastavnu jedinicu *Slaganje subjekta i predikata* treba raditi u srednjoj školi

Nastavnu jedinicu *Izricanje subjekta, predikata rečenicom subjekatske i predikatske rečenice* raditi u srednjoj školi

Oblast KULTURA IZRAŽAVANJA:

- Nastavna jedinica *Opis zatvorenog prostora (enterijera)* se ne realizuje

Prijedlog rasporeda pismenih vježbi, pismenih zadaća, inicijalnih testova, lektira i diktata:

SEPTEMBAR- Inicijalna provjera znanja iz gramatike, pravopisa i osnovnih književnoteorijskih pojmova i diktat

OKTOBAR- Prva pismena vježba

NOVEMBAR- ZOT

DECEMBAR- Prva pismena zadaća na latiničnom pismu

JANURA- Lektira koju su učenici dobili preko zimskog raspusta, u decembru nema lektire

FEBRUAR- Druga pismena vježba

MART- Diktat

APRIL- Treća pismena vježba

MAJ- ZOT

JUNI- Druga pismena zadaća na ćirilichnom pismu

Učenici u toku školske godine trebaju uraditi tri pismene vježbe, dvije pismene zadaće, dva diktata, dva ZOT-a i jedan inicijali test na početku školske godine.

Lektiru nemaju samo u mjesecu decembru. Navedeni prijedlog je dat s ciljem rasterećenja učenika. Sve ostale provjere znanja u vidu testova, kratkih kontrolnih radova, nastavnih listića i referata nastavnik samostalno raspoređuje u toku školske godine.

Učenici su dužni pročitati osam obaveznih lektira.

Književni tekstovi	Književnoteorijski pojmovi	Odgojno–obrazovni zadaci	Minimalna Postignuća	Maksimalna Postignuća
<u>Narodna književnost:</u> 1. Lirska narodna pjesma (Ljubavni rastanak, Nesretna djevojka ili Majka Fatu kroz tri godine više) 2. Epsko-lirska: Smrt Omera i Merime	Motivi, slike, muzički/glazbeni elementi stiha, stilska obilježja lirske narodne pjesme Kompozicija, likovi, idejno – tematska svojstva, stilski postupci, jezik Odlike epskog i lirske Misaona	Uočavanje obilježja lirske narodne pjesme Poticati osjećaje i um čitanjem i slušanjem narodnih pjesama Buđenje plemenitih osjećaja i potrebe da se prevladavaju	Uočavanje stilskih sredstava i osnovnog osjećaja u pjesmi Mogućnost sažetog prepričavanja pjesme Izražavanje doživljaja i dojmova Uočava i izdvaja	Mogućnost shvatanja idejne suštine Uočavanje faza u razvoju radnje Uočavanje ponavljanja, sintaksičkog ustrojstva stiha Obrazlaganje i dokumentiranje tvrdnji citatima iz teksta Otkrivanje povezanosti

<p>Umjetnička poezija:</p> <p>3. Dobriša Cesarić: Oblak</p> <p>4. Vesna Parun: Kad sunce umiva oči</p> <p>5. D. Bajezidagić: Gazel o Starom mostu</p> <p>6. R. M. Rilke: Na uglu</p> <p>7. J. Prevert: Za tebe ljubavi moja</p> <p>8. Sergej Jesenjin: Pismo majci</p> <p>9. D. Sekulić: Majka</p> <p>10. S. Kulenović: Stećak</p> <p>11. A. Sidran: Bašeskija</p> <p>12. A. Matoš: Noturno</p> <p>Prozni tekstovi:</p> <p>13. J. Kozarac: Moj djed</p> <p>14. Z. Kolarić: Suze kojih se stidim (odlomak)</p> <p>15. Svetozar Ćorović: Špijun (odlomak)</p> <p>16. B. Nušić: Autobiografija (odlomak)</p>	<p>(refleksivna) pjesma</p> <p>Misaoni motivi</p> <p>Forma gazela, pjesništvo na orijentalnim jezicima</p> <p>Ljubavna pjesma Podjela pjesama prema obliku: oda, himna, elegija, idila sonet i haiku pjesma</p> <p>Rima i njezina uloga u oblikovanju stiha (obgrljena rima)</p> <p>Pjesnička sredstva: alegorija, anafora, gradacija, sinestezija, paradoks hiperbola</p> <p>Fabula – razvijena u romanu i pripovijetki, sažeta u basni i anegdoti (uočavanje uz interpretaciju teksta)</p> <p>Glavni dijelovi epskog teksta (funkcija preokreta)</p> <p>Kompozicija fabule – odnos pojedinih događaja u fabuli, odnos narativnih i</p>	<p>nepravedni ljudski odnosi koji guše slobodu ličnosti, pravo na samostalno odlučivanje i opredjeljenje</p> <p>Uočavanje teme i motiva u misaonim i duhovnim pjesmama</p> <p>Razlikovati tematsku i vrstovnu podjelu pjesama</p> <p>Primijeniti znanja o strofi, stihu, lirskoj pjesmi i stilskim sredstvima u interpretaciji soneta</p> <p>Uočavanje kompozicije, pripovjednih tehnika i njihove uloge u proznom djelu</p> <p>Zapažanje postupka u karakterizaciji likova</p> <p>Prepoznavanje uloge opisa u pripovijedanju (statičan, dinamičan</p>	<p>gradaciju i hiperbolu</p> <p>Razlikuje pjesme prema obliku</p> <p>Iznosi redosljed događaja i određuje naslov svakoj kompozicijskoj jedinici</p> <p>Razumijevanje sadržaja i sposobnost sažeta formuliranja</p> <p>Razvrstava likove prema mjestu i važnosti u djelu i prema socijalnim kriterijima</p> <p>Otkrivanje zanimanja za putopisne teme</p> <p>Opisivanje jednog svog putovanja</p> <p>Uočava ustrojstvo dramske radnje</p> <p>Izdvaja protagoniste i antagoniste i određuje osnovni sukob</p>	<p>jezičko-stilističkih elemenata i osjećaja u pjesmi</p> <p>Razumije sadržaj misaonog motiva (osjećaj, misao)</p> <p>Objašnjava alegoriju</p> <p>Određivanje faza u razvoju radnje i uočavanje epizoda koje ulaze u pojedine faze</p> <p>Uočavanje i izdvajanje lirske epizode u proznom djelu, statične i dinamične elemente</p> <p>Mogućnost praćenja unutrašnjeg razvoja lika</p> <p>Uočava obilježja putopisa i asocijativnosti kao važnog postupka u nastajanju putopisa</p> <p>Iznosi lična zapažanja o dramskom djelu</p> <p>Ocjenjuje postupke likova s etičkog, društvenog ili idejnog</p>
---	--	--	---	--

<p>17. E. Koš: Ujka Filip (odlomak)</p> <p>18. M.Selimović: Zlatna ptica (odlomak iz romana Derviš i smrt)</p> <p>19. E. Čolaković: Legenda o Ali-paši (odlomak iz romana)</p> <p>20. A. Nametak: Tuturuza i šeh Meco (odlomak iz romana)</p> <p>21. B. Ćopić: Bašta sljezove boje</p> <p>22. S. O'Dell: Otok plavih dupina (odlomak)</p> <p>23. Arthur C. Clarke: Odiseja u svemiru 2001. (odlomak)</p> <p>24. Dž. Selindžer: Lovac u raži (odlomak)</p> <p>25. Z. Džumhur: Nekrolog jednoj čaršiji (odlomak iz putopisa)</p> <p><u>Dramsko djelo:</u> 26. Milan Ogrizović: Hasanaginica (odlomak iz drame)</p>	<p>ostalih dijelova priče</p> <p>Lik – unutrašnji monolog kao sredstvo slikanja lika</p> <p>Psihološka analiza lika: posebna funkcija opisnih, dijaloških i monoloških mjesta</p> <p>Uloga opisa u Pripovijedanju</p> <p>Humor i ironija proznom djelu</p> <p>Karakterizacija glavnog lika (fizička, psihološka)</p> <p>Naučno – fantastični roman</p> <p>Roman odrastanja Obilježja putopisa: granične književne vrste Kompozicija drame protagonist, antagonist Dramatizacija</p>	<p>opis, zaustavljanje i pokretanje radnje)</p> <p>Uočavanje motiva u putopisnom djelu, objektivnog i subjektivnog stava pisca i načina stvaranja ugođaja</p> <p>Analiziranje bitnih problema dramskog djela</p> <p>Čitanje i razumijevanje dramskog djela</p> <p>Scensko oblikovanje dramskog djela</p>		<p>stajališta</p>
--	---	--	--	-------------------

RJEČNIK, GRAMATIKA, PRAVOGOVOR I PRAVOPIS

Programski zahtjevi	Odgojno–obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
<p><u>Značenje riječi:</u> Sinonimi- istoznačnice, sličoznačnice Homonimi / istozvučnice Antonimi – riječi suprotna značenja</p> <p><u>Vrste riječi:</u> Zamjenice i njihova uloga u rečenici (upitne, odnosne i neodređene zamjenice)</p> <p>Pisanje i izgovor prijedloga, priloga, veznika i riječca/čestica</p> <p>Pravilna upotreba prijedloga uz pojedine padeže</p> <p>Jednostavni i složeni prijedlozi</p> <p>Prilozi i prijedlozi - pisanje (iz daleka svijeta i izdaleka)</p> <p>Odnosne zamjenice i nepromjenjive riječi u vezničkoj službi u rečenici</p> <p>Glagolski prilozi</p> <p>REČENICA Jednostavna neproširena, jednostavna proširena, besubjektna i neoglagoljena rečenica</p> <p>Članovi rečenice: samostalni (glavni) i nesamostalni (sporedni) Samostalni članovi: predikat, subjekt, objekt i</p>	<p>Značenje i prepoznavanje sinonima, antonima, homonima</p> <p>Pravilno rabiti/upotrebljavati padežne oblike upitnih, odnosnih i neodređenih zamjenica u govorenju i pisanju</p> <p>Razumjeti uloge povratne i povratno – posvojne zamjenice u rečenici</p> <p>Prepoznati priloge, prijedloge, veznike i čestice u rečenici</p> <p>Pravilno upotrebljavati veznike, čestice, uzvike u govorenju i pisanju</p> <p>Prepoznati i razlikovati glagolski prilog prošli</p> <p>Razumjeti njihovo značenje islužbu u rečenici</p> <p>Upoznati strukturu neproširene i proširene rečenice</p> <p>Prepoznati i imenovati besubjektnu i neoglagoljenu</p>	<p>Svojim riječima zna objasniti pojmove: sinonim, antonim, homonim</p> <p>Prepoznaje i pravilno piše neodređenu zamjenicu s prijedlogom Pravilno piše složene zamjenice s česticom god (nekoliko najčešćih primjera)</p> <p>Mogućnost prepoznavanja i imenovanja nepromjenjivih vrsta riječi</p> <p>Pravilno upotrebljava glagolske priloge</p> <p>Prepoznaje subjekt i riječi koje ga dopunjuju</p> <p>Prepoznaje predikat i riječi koje ga dopunjuju</p> <p>Mogućnost uočavanja gramatičkih svojstava subjekta i predikata</p>	<p>Stvaranje razrednog rječnika sinonima, homonima, antonima</p> <p>Antonime zapisivati u parovima Razumijeti tvorbu neodređenih zamjenica</p> <p>Razumije kad se čestica god piše sastavljeno, a kada rastavljeno uz zamjenicu</p> <p>Mogućnost razlikovanja priloga i prijedloga te priloga i pridjeva u primjerima istoobličnih riječi</p> <p>Mogućnost preoblike zavisne rečenice glagolskim priložima i obratno</p> <p>Uočava popridjevljene glagolske priloge</p> <p>Uočava neoglagoljenu i besubjektnu rečenicu</p> <p>Uočava dijelove imenskog predikata: spona ili kopula (pomoćni glagol biti u bilo kojem obliku) i imenska riječ</p> <p>Mogućnost izricanja prijedložnog objekta</p>

<p>priložne oznake</p> <p>Gramatička svojstva predikata i subjekta</p> <p>Objekt (besprijedložni i prijedložni)</p> <p>Priložne oznake (namjera, pogodba, dopuštenje, posljedica)</p> <p>Nesamostalni rečenični članovi: atribut i apozicija</p> <p>Složena rečenica – nezavisna i zavisna</p> <p>Stvaranje složene rečenice nizanjem, povezivanjem i uvrštavanjem</p> <p>Nezavisnosložena rečenica: vezničke i nevezničke rečenice (rečenični niz)</p> <p>Vrste nezavisnosloženih rečenica: sastavna, rastavna, suprotna, isključna i zaključna</p> <p>Zavisnosložena rečenica</p> <p>Izricanje objekta i atributa rečenicom</p> <p>Vrste priložnih rečenica: mjesna, vremenska, načinska, namjerna, uzročna, posljedična, dopusna rečenica</p> <p>Izricanje pogodbe, mogućnosti i želje složenim rečenicama</p> <p><u>Pravogovor i pravopis:</u> Veliko početno slovo u imenima društava, organizacija, udruga i ustanova, društvenih i stilski pokreta, povijesnih događaja i javnih skupova</p>	<p>rečenicu</p> <p>Utvrđiti znanje o glagolskom i imenskom predikatu</p> <p>Imenica, pridjev, zamjenica, broj i prilog kao dio imenskog predikata</p> <p>Izricanje subjekta svim vrstama riječi</p> <p>Ponavljanje i produblјivanje znanja o objektu i priložnim oznakama</p> <p>Prepoznavanje atributa i apozicije i njihovih gramatičkih svojstava</p> <p>Atribut i apozicija kao članovi subjektivnog, objektivnog ili priložnog skupa</p> <p>Razumjeti načine sklapanja jednostavnih rečenica u složenu</p> <p>Udruživati jednostavne rečenice u složenu nizanjem i povezivanjem</p> <p>Razumjeti značenje različitih vrsta nezavisnosloženih rečenica</p> <p>Prepoznati zavisnosloženu rečenicu</p> <p>Prepoznati glavnu i zavisnu rečenicu u zavisnosloženoj rečenici</p> <p>Razumjeti značenje objekatske i atributske rečenice</p>	<p>Prikladno slaže subjekt i predikat</p> <p>Uočava vrste objekta i priložnih oznaka</p> <p>Uočava vrste riječi kojima izričemo objekt i priložne oznake</p> <p>Razlikuje imenički i pridjevski atribut</p> <p>Prepoznaje apoziciju i prikladno upotrebljava atribut i apoziciju u govorenju i pisanju</p> <p>Uočava kako udruživanjem jednostavnih rečenica nastaje složena</p> <p>Prepoznaje vrste nezavisnosloženih rečenica i zna tipične veznike</p> <p>Uočava da je nezavisnosložena rečenica složena od rečenica koje ne ovise jedna o drugoj</p> <p>Uvrštava jednostavne rečenice u složenu</p> <p>Uočava veznička sredstva</p> <p>Prepoznaje</p>	<p>Otkrivanje priložnih oznaka upitnim priložima</p> <p>Uočava prijedložni atribut atributski i apozicijski skup</p> <p>Zaključuje u kojem je skupu atribut i apozicija u rečenici / objektivnom, subjektivnom ili priložnom</p> <p>Prepoznaje veznička sredstva: veznike, vezničke skupove, priloge i zamjenice kao vezničke riječi</p> <p>Razlikuje vrste veznika u nezavisnosloženim rečenicama i pravilno piše zarez</p> <p>Uočava zavisne umetnute rečenice</p> <p>Upotreba složene rečenice u govorenoj i pisanoj komunikaciji u jednostavnijim primjerima</p> <p>Zamjenjuje imenski predikat predikatnom rečenicom, subjekt subjektivnom rečenicom, objekt objektivnom rečenicom i atribut atributnom rečenicom</p> <p>Zamjenjivanje priložnih oznaka zavisnim surečenicama</p> <p>Pisanje zarezima u zavisnosloženoj rečenici s obzirom na različita mjesta zavisne surečenice</p>
--	--	---	--

<p>Pisanje neodređenih zamjenica i prijedloga, zamjenica i čestice god</p> <p>Pisanje riječi s glasovima č, ć, dž, đ, ije, je</p> <p>Pisanje zareza u nezavisnosloženim rečenicama</p> <p>Pisanje zareza u zavisnosloženim rečenicama</p> <p>Upravni i neupravni govor u pisanju</p>	<p>Prepoznavati priložne rečenice i razumjeti njihovo značenje</p> <p>Prepoznati i razumjeti pogodbu, mogućnost i želju izrečene kondicionalima</p> <p>Izricati pogodbu i uvjet pogodbenom zavisnom rečenicom</p> <p>Pravilno pisati veliko slovo u najčešćim primjerima</p> <p>Pravilno pisati neodređene zamjenice s prijedlogom i česticom god</p> <p>Uvježbati pisanje i izgovor riječi u kojima se pojavljuju glasovi č, ć, dž, đ, ije, je</p> <p>Pisati upravni govor u rečenicama s različitim odnosima rečenice objašnjenja i rečenice upravnog govora</p>	<p>glavnu i zavisnu surečenicu u zavisnosloženoj rečenici</p> <p>Razumije da se objekt i atribut može izreći rečenicom</p> <p>Prepoznaje priložne rečenice i razumije njihovo značenje</p> <p>Mogućnost preoblake zavisne rečenice glagolskim priložima</p> <p>Veliko slovo u Jednostavnijim primjerima koji se češće koriste</p> <p>Pravilno pisanje i govorenje u skladu s pravopisnom, pravogovornom i gramatičkom normom</p> <p>Zarezom odvaja rečenice u nizu</p> <p>Pisanje upravnog govora u skladu s pravopisom</p>	<p>Uočavanje razlika između rečenica s veznicima da i kako</p> <p>Primjena pravopisne norme u svakodnevnom pisanju i čitanju</p> <p>Razvijena sposobnost primjene stečenih znanja u novonastalim situacijama (slušanje, govorenje, razgovaranje, čitanje i pisanje)</p> <p>Zarezom odvaja zavisnu surečenicu umetnutu među dijelove glavne surečenice</p> <p>Pravilna upotreba zareza kada je zavisna surečenica u inverziji</p> <p>Mogućnost preoblake upravnog u neupravni govor i obratno</p>
--	--	---	--

KULTURA USMENOG I PISMENOG IZRAŽAVANJA

Programski zahtjevi	Programski sadržaj	Odgojno–obrazovni	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
---------------------	--------------------	-------------------	----------------------	-----------------------

		ciljevi i zadaci		
Naracija	Stvaranje zamišljene priče Odaberi zanimljivu, neobičnu i originalnu temu iz fantastičnog, računarskog, životinjskog i biljnog svijeta ili iz dječje svakodnevnice	Poticati maštu i objediniti znanje iz teorije književnosti Pričanje u 1. ili 3. licu	Sposobnost stvaranja priče koja ima naslov, temu, kompoziciju (dijelove fabule), likove Likovi imaju imena (obična i neobična), vlastite osobine, jezik i međusobno su povezani	Sposobnost uvođenja u priču stvarnih personificiranih likova U oblikovanju priče upotrebljava pripovijedanje, opisivanje, dijalog i monolog U portretiranju i karakterizaciji likova koristi se humorom
Deskripcija	Pisanje putopisa	Uočavanje obilježja putopisa i mogućnost opisa osobnog putovanja	Mogućnost pisanja putopisa o vlastitom zavičaju Putopis ima elemente slikovitosti ostvarene epitetom i usporedbom	Izražena maštovitost, slikovitost i subjektivnost u putopisu Piše putopis o udaljenim krajevima
Raspravljajanje	Problemski članak Odaberi temu koja predstavlja neki problem iz oblasti sporta, nauke, stanovanja, zabave, čuvanja okoliša itd. Pisanje scenarija (uočavanje obilježja scenarija)	Uočiti da je problemski članak vrsta raspravljajanja i da se zasniva na mišljenju i prosuđivanju pojava, stvari, bića i događaja Uspoređivanje literarnog djela i scenarija	posobnost stvaranja kompozicije problemskog članka: najava problema (tvrđnja), traganje za rješenjima problema, predlaganje najboljeg rješenja i zaključak Mogućnost preoblike nekog kraćeg književnog teksta iz čitanke u	Mogućnost samostalnog izbora teme i pisanja problemskog članka prema shemi: NASLOV TVRDNJA DOKAZI I PRIJEDLOZI ZAKLJUČAK Pokušaj stvaranja vlastitog scenarija

			scenarij	
Čitanje i pisanje	<p>Provođenje artikulacijskih akcenatskih i intonacijskih govornih vježbi</p> <p>Dramatizacija neke priče iz čitanke</p> <p>Pisanje diktata: kontrolni diktat, diktat sa sprječavanjem grešaka, izborni diktat</p> <p>Pisanje dviju školskih zadaća tokom školske godine.</p>	<p>Prepisati sve glasove s kojima učenici imaju problema pri izgovoru - napraviti školsku razlikovnu gramatiku</p> <p>Razvijati vještinu interpretativnog čitanja</p> <p>Preoblikovati pripovjedni tekst u dramski</p>	<p>Pravilno čita naglasnu ili akcenatsku cjelinu</p> <p>Pravilno čita prozne, lirske i dramske tekstove</p> <p>Uočava ulogu rečeničnih znakova i njihovu vezu s govornim vrednotama</p> <p>Vrši dramatizaciju na kratkim primjerima</p>	<p>Interpretativno čitanje lirskih, pripovjednih i dramskih tekstova</p> <p>Dramatizira opširniji Tekst</p>

MEDIJSKA KULTURA

Programski zahtjevi	Odgojno – obrazovni ciljevi	Minimalna Postignuća	Maksimalna Postignuća
<p>Igrani film</p> <p>Vrste igranog filma</p> <p>Radio</p> <p>Zvuk – radijsko izražajno sredstvo</p> <p>Gledanje filma „Život je lijep“ R.Benigni</p> <p>Televizijske emisije (informativne, obrazovne, dokumentarne, zabavne)</p> <p>Knjižnica / biblioteke– knjižna građa</p>	<p>Prepoznati i objasniti obilježja igranoga filma i filmske priče</p> <p>Razumjeti nastanak filma – od priče do snimanja</p> <p>Prepoznati radijska izražajna sredstva</p> <p>Rasprava o gledanom filmu</p> <p>Razlikovati vrste televizijskih emisija s obzirom na njihovu namjenu</p> <p>Samostalno se služiti rječnikom,</p>	<p>Prepoznaje i imenuje obilježja igranoga filma: postojanje glumaca i izmišljene filmske priče</p> <p>Uočava informativnu, obrazovnu i zabavnu ulogu radija</p> <p>Mogućnost iznošenja doživljaja jedne obavijesne i jedne zabavne televizijske emisije</p> <p>Mogućnost pronalaženja pojma u rječniku i enciklopediji</p>	<p>Uočava ideju te odnose među likovima i izražajna sredstva</p> <p>Razlikuje vrste igranoga filma</p> <p>Uspoređuje film i književno djelo</p> <p>Razvijena kultura slušanja, razmišljanja, govorenja i prosuđivanja</p> <p>Uočava ulogu televizijskoga programa u životu savremenog</p>

	enciklopedijom i pravopisom		čovjeka Razvijen selektivni pristup televizijskom programu Enciklopedija na računaru – način nalaženja podataka
--	-----------------------------	--	---

Lektira

1. Ć. Sijarić: Zapisi o gradovima
2. N. Bazdulj: Ruža I - II
3. H. Bašić: Izbor pripovjedaka
4. V. Krmpotić: Pisma iz Indije
5. D. Cesarić: Lirika (izbor poezije)
6. S. Čuić: Pripovijetke (izbor)
7. B. Nušić: Sumnjivo lice
8. V. Parun: Pjesme (izbor)
9. Z. M. Jovanović: Bulke pored pruge
10. E. Kestner: Leteći razred
11. P. Bak: Veliki talas
12. Dnevnik Ane Frank

KNJIŽEVNOST/SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IX RAZRED

4 sata sedmično

140 sati godišnje

Oblast KNJIŽEVNOST:

- Nastavnu jedinicu *Ljubav belutka* V. Popa realizovati u okviru obavezne lektire
- Nastavna jedinica *Mizantrop* Molijer (odlomak iz komedije) se ne realizuje
- Nastavnu jedinicu *Zapis o zemlji* M. Dizdar realizovati u 7. razredu
- Nastavna jedinica *Bitka kod Bistrice Lesne* M.Krleža treba se realizovati u srednjoj školi
- Nastavnu jedinicu *A.G.Matoš (esej)* I.Andrić realizovati u srednjoj školi

Oblast LEKTIRA I MEDIJSKA KULTURA:

- Realizovati djelo *Starac i more* E.Hemingway
- Realizovati djelo *Šala / Višnjik* (izbor pripovjedaka i drama) A. P. Čehov umjesto djela *Nevakat* D. Sušić
- Realizovati djelo *Mali Princ* A. Exupery umjesto djela *Pripovijetke* (izbor) R.Pavlović
- Nastavnu jedinicu *Dokumentarni film* treba realizovati kao *Dokumentarni film, montaža dokumentarnog filma*
- Nastavna jedinica *Scenarij - scenarist, knjiga snimanja, redatelj* treba realizovati kao *Sinopsis, scenarij-scenarist, knjiga snimanja, redatelj*

Obavezno gledanje dokumentarnog filma aktuelne tematike

Oblast JEZIK:

Nastavna jedinica *Sročnost – slaganje riječi u rečenici po rodu, broju, padežu i licu* realizovati u 8. razredu

U 9. razredu detaljno obraditi naglašene i nenaglašane riječi, kao i naglasne cjeline i u sklopu toga raditi akcent /naglasak i to samo osnove.

Oblast KULTURA IZRAŽAVANJA:

- Nastavnu jedinicu *Pisanje teksta na raznim obrascima, uplatnicama, priznanicama, telegramima* realizovati u 6. razredu

Prijedlog rasporeda pismenih vježbi, pismenih zadaća, inicijalnih testova, lektira i diktata:

SEPTEMBAR- Inicijalna provjera znanja iz gramatike, pravopisa i osnovnih književnoteorijskih pojmova i diktat

OKTOBAR- Prva pismena vježba

NOVEMBAR- ZOT

DECEMBAR- Prva pismena zadaća na latiničnom pismu

JANUAR- Lektira koju su učenici dobili preko zimskog raspusta, u decembru nema lektire

FEBRUAR- Druga pismena vježba

MART- Diktat

APRIL- Treća pismena vježba

MAJ- ZOT

JUNI- Druga pismena zadaća na ćiriličnom pismu

Učenici u toku školske godine trebaju uraditi tri pismene vježbe, dvije pismene zadaće, dva diktata, dva ZOT-a i jedan inicijalni test na početku školske godine.

Lektiru nemaju samo u mjesecu decembru.

Navedeni prijedlog je dat s ciljem rasterećenja učenika. Sve ostale provjere znanja u vidu testova, kratkih kontrolnih radova, nastavnih listića i referata nastavnik samostalno raspoređuje u toku školske godine.

KNJIŽEVNOST

Književni tekstovi	Književnoteorijski pojmovi	Odgojno-obrazovni ciljevi i zadaci	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
<p><u>Umjetnička poezija:</u> 1. A. B. Šimić: Opomena 2. T. Ujević: Kolajna 3. S. S. Kranjčević: Moj dom 4. V. Nazor: Značenje riječi 5. O. Davičo: Hana (odlomak iz poeme) 6. V. Ilić: Ljubavna priča o donu Nunecu i doni Klari 7. A. S. Puškin: Elegija 8. A. Sidran: Zašto tone Venecija <u>Umjetnička proza:</u> 9. E. Mušabdić: Zeleno busenje (odlomak) 10. M. Selimović: Tvrđava (odlomak) 11. M. Jergović: Rutta</p>	<p>Lirika Ritam-intonacija, stanka, opkoračenje stanka u opkoračenju, naglašavanje riječi i ritam</p> <p>Stilska sredstva Vrsta lirske pjesme</p> <p>Elegija kao vrsta jesme</p> <p>Epika Fabula-pokretači fabule, zaustavljanje fabule</p> <p>Lik-psihološko-etička karakterizacija, Portret-vanjski i unutarnji, forme pripovijedanja</p> <p>Pozicija pripovjedača u priči, novela</p> <p>Pustolovni i povijesni romani</p> <p>Pripovijest (duža</p>	<p>Prepoznaje metaforu, inverziju, kontrast itd. te uočava njihovu ulogu u književnom tekstu, razumije preneseno značenje</p> <p>Prepoznaje osnovna obilježja opisne, rodoljubive i šaljive pjesme Prepoznaje pokretače fabule i sredstva zaustavljanja</p> <p>Može okarakterizirati lik</p> <p>Uočava glavne karakteristike povijesnoga i pustolovnog romana</p> <p>Uočava različite stilske karakteristike</p>	<p>Otkriva stilsko-izražajna sredstva u književnom tekstu</p> <p>Prepoznaje osnovno osjećanje u lirskoj pjesmi</p> <p>Otkriva glavne kompozicijske dijelove književnog teksta</p> <p>Prepoznaje glavne karakteristike povijesnoga i pustolovnog romana</p> <p>Prepoznaje fabulativnu i tematsko – idejnu okosnicu djela</p> <p>Razlikuje književne i ekstraknjiževne elemente</p> <p>Uočava razliku između</p>	<p>Određuje i razumije stilska sredstva, upotrebljava ih u vlastitome tekstu</p> <p>Određuje pokretače radnje, sredstva zaustavljanja radnje</p> <p>Povezuje ritam i osjećanje u pjesmi</p> <p>Razumije, zapaža i povezuje sa savremenom stvarnošću psihološkoetičke karakteristike lika</p> <p>Uočava glavne karakteristike basne</p> <p>Uočava glavne karakteristike ljetopisa, putopisa, dnevnika, eseja</p>

<p>Tannenbaum (odlomek) 12. M. Crnjanski: Dnevnik o Čarnojeviću (odlomek) 13. I.G. Kovačić: Mrak na svijetlim stazama 14. W. Scot: Ajvanho (odlomek) 15. Ć. Sijarić: Konak (odlomek) 16 I. B. Singer: Gimpel luda (odlomek) 17. I. A. Krilov: Magarac i slavuj 18. O. Pamuk: Istanbul, grad, uspomene (odlomek)</p> <p>19. R. Petrović: Ljudi govore (odlomek) 20. B. Nušić: Ožalošćena porodica (odlomek) 21. N. Ibrišimović: Zmaj od Bosne (odlomek) 22. D. Sušić: Veliki vezir (odlomek) <u>Narodna književnost:</u> 23. Smrt Braće Morića (narodna</p>	<p>pripovijetka)</p> <p>Umjetnička basna</p> <p>Granične književne vrste: ljetopis, putopis, dnevnik,esej</p> <p>Drama Komedijska Historijska drama</p> <p>Usmena književnost Termini balada i romana Epsko – lirske karakteristike</p>	<p>basne (fabula, dijalog, moral)</p> <p>Uočava glavne karakteristike drame: dijalog, likovi</p> <p>Uočava glavne karakteristike lirske i epske – lirske poezije</p>	<p>drame i drugih književnih vrsta</p> <p>Prepoznaje usmene književne vrste</p>	<p>Uočava glavne karakteristike usmene književnosti</p>
--	---	--	---	---

balada) 24 . Narodna romansa (po izboru)				
---	--	--	--	--

RJEČNIK, GRAMATIKA, PRAVOPIS, PRAVOGOVOR

Programski zahtjevi	Odgojno–obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Rječnik: Riječi iz drugih jezika (tuđice, posuđenice) Žargonizmi, vulgarizmi, neologizmi Perifraze i frazeologizmi Arhaizmi, dijalektizmi Glas: govorni organi, samoglasnici i suglasnici Podjela suglasnika po zvučnosti i mjestu tvorbe Glasovne promjene: sibilizacija, jotacija, palatalizacija, nepostojano a, prelazak l u o, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe, gubljenje suglasnika, refleksi glasa jat (kraćenje sloga s dvoglasnikom, duljenje kratkog je, smjenjivanje ije-je-e-i). Naglasak (vrste naglasaka, mjesto	Razlikovati domaće (književne i dijalektne) i strane riječi Prepoznati frazem i njegova glavna obilježja Razvijati osjetljivost za ljepotu riječi (izbjegavanje vulgarizma i nepotrebnih tuđica) Znati kako nastaje glas i podjelu glasova po zvučnosti i mjestu tvorbe Uočiti i prepoznati glasovne promjene i provoditi ih u govorenju i pisanju Izgovarati i pisati riječi u kojima se smjenjuju ije/je/e/i u skladu s normom Prepoznati i pravilno upotrebljavati naglaske u govorenju i čitanju Postupno određivati naglasna obilježja: mjesto, dužinu i ton u tipičnim riječima Uočiti razlike između	Razlikuje domaće i strane riječi Zamjenjuje riječi i izraze zavičajnog govora književnim jezikom Tumači poznate frazeme Zna podjelu glasova po zvučnosti i mjestu tvorbe Uočava glasovne promjene na jednostavnim primjerima Pravilno čita naglasno označene riječi Uočava osnovne pojmove i tvorbene načine Prepoznaje zadanu riječ prema tvorbenom modelu Pravilno upotrebljava nenaglasnice u rečenici	Prikladno upotrebljava češće frazeme Uočava riječi u kojima je provedeno više glasovnih promjena U skladu s normom izgovora i piše riječi u kojima se smjenjuju ije/je/e/i Bilježi naglasak na jednostavnim i čestim primjerima Stvara nove riječi svim tvorbenim načinima Razumije ulogu različitog poretka riječi u rečenici Pravilno sastavlja višestrukosložene rečenice u pisanju i

<p>naglaska u naglašenoj riječi) Naglasna cjelina: prenošenje naglasaka na proklitiku</p> <p>TVORBA RIJEČI Sastav riječi: korijen riječi, nastavak</p> <p>Načini tvorbe riječi: izvođenje, prefiksacijom, slaganjem (pomoću spojnog samoglasnika i bez njega)</p> <p>Tvorba riječi preobrazbom. tvorba riječi kraćenjem</p> <p>Tvorba imenica: etnici, mjesne i mislene imenice, uvećanice, umanjenice i zbirne imenice</p> <p>Tvorba pridjeva: pridjevi koji znače sličnost, opskrbljenost i obilje</p> <p>Tvorba glagola</p> <p>Rečenica</p> <p>Red riječi u rečenici Višestruk složena rečenica</p> <p><u>Pravopis i pravogovor:</u> Ponoviti znanja iz prethodnih razreda o pisanju velikog slova u višečlanim imenima</p> <p>Rečenični i pravopisni znakovi</p>	<p>vlastitog i standardnog naglasnog sistema</p> <p>Uočiti načine nastajanja novih riječi</p> <p>Razlikovati obični, neobilježeni red riječi od stilski obilježenog reda riječi</p> <p>Prepoznati obilježja višestrukosložene rečenice</p> <p>Prepoznati i primjenjivati pravopisna načela o pisanju velikog slova u višečlanim imenicama</p> <p>Uvježbati pisanje i izgovor riječi u kojima se pojavljuju glasovi č, ć, dž, đ, ije, je</p> <p>Pisati kratice u skladu s pravopisom</p> <p>Uvježbati pisanje i izgovor izvedenica, složenica, polusloženica te naglašanih riječi s proklitikom i enklitikom</p>	<p>Razlikuje obični (gramatički) red riječi od stilski obilježenog</p> <p>Raščlanjuje višestrukosložene rečenice na ishodišne rečenice i određuje njihov međusoban odnos</p> <p>Piše veliko slovo u skladu s pravopisom</p> <p>Primjenjuje stečena znanja u govoru, čitanju i pisanju</p> <p>Pravilno piše i izgovara niječnicu ne uz glagole</p> <p>Pravilno piše i izgovara imenice složenice i imenice kojima je prvi dio riječi strana riječ ili strani prefiks aero, audio, auto, foto, kino, radio, video</p> <p>Pravilno piše složene pridjeve i pridjeve tvorene prefiksom</p>	<p>govorenju</p> <p>Uočava važnost primjene pravopisne norme u drugim nastavnim predmetima</p> <p>Služi se pravopisom (snalaženje u pravopisnom rječniku)</p> <p>Pravilan izgovor i pisanje složenih priloga</p> <p>Razumije sastavljeno i rastavljeno pisanje složenih zamjenica, zamjenica s prefiksom i brojeva</p>
---	---	--	--

Pisanje riječi s glasovima č, ć, dž, đ, ije, je			
Pisanje kratica			
Sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi			

KULTURA USMENOG I PISMENOG IZRAŽAVANJA

Programski zahtjevi	Programski sadržaj	Odgojno–obrazovni ciljevi i zadaci	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Različitost stilova Administrativno-poslovni stil	Vrste stilova: književno umjetnički, naučni, novinarski, administrativno poslovni i razgovorni stil Zapisnik, zahtjev, prijava, biografija, molba, dopis	Uočiti i razumjeti različite stilove izražavanja u društvenoj zbilji Razumjeti značenje i ulogu riječi u različitim djelatnostima (kultura, novinarstvo, administracija) Upoznati stilska obilježja zapisnika, zahtjeva i prijave Razviti vještinu pisanja životopisa i molbe kao administrativnih vrsta tekstova nužnih prilikom upisivanja u škole ili zapošljavanja	Prepoznaje i razlikuje različite stilove Zna napisati zahtjev, prijavu i sl. uz potpun primjerak Zna napisati kratki životopis, molbu	Zamjećuje obilježja različitih stilova Uočava obilježja dopisa i molbe
RASPRAVLJANJE	Rasprava Prikaz (kritički prikaz knjige ili filma)	Razvijati sposobnost rješavanja problemskih situacija Razvijati vještinu dokazivanja	Uočava kompoziciju rasprave Jasno iznosi svoje dokaze (argumente) izražavajući	Razvijena vještina dokazivanja (argumentiranja) Sposobnost izricanja vlastitog stava s

		<p>(argumentiranja) Osvijestiti potrebu za izricanjem vlastitog stava</p> <p>Uočiti sve elemente rasprave</p> <p>Uočiti obilježja kritičkog prikaza Pisati kritički prikaz na odabranu temu služeći se bilješkama</p>	<p>misli i stavove u pisanoj i govornoj komunikaciji</p> <p>Razumije šta je kritika i ko je kritičar</p> <p>Mogućnost pisanja prikaza osvrćući se na temu i fabulu</p>	<p>obzirom na iskustvo</p> <p>Doživljaj i prikupljene podatke o odabranoj temi prikaza</p>
<p>NARACIJA Čitanje Pisanje</p>	<p>Esej</p> <p>Pričanje smiješnih događaja</p> <p>Čitanje tekstova pisanih različitim stilovima: književnoumjetnički, naučni, novinski, administrativni</p> <p>Izražajno čitanje (artikulacija glasova, naglasak, brzina, stanka, jačina, ton, isticanje riječi)</p> <p>Pisanje molbe, zapisnika, prijave</p> <p>Pisanje rasprave, kritičkog prikaza knjige i eseja</p> <p>Pisanje diktata Pisanje dviju školskih zadaća</p>	<p>Uočiti obilježja eseja</p> <p>Pisati esej o odabranoj temi spajajući pjesnički i naučni način izražavanja</p> <p>Mogućnost uvođenja novih elemenata u pripovijedanje Razvijati osjećaj za humor, smijeh i duhovitost Čitati i razumjeti tekstove pisane različitim stilovima</p> <p>Osposobljavanje učenika za upotrebu različitih stilova u pisanju</p>	<p>Mogućnost pisanja eseja o bliskoj temi</p> <p>Tvrđnju dokazuje i pri tome iskazuje svoje osjećaje i misli</p> <p>Humor u pripovijedanju ostvaruje humorističnim poredbama epitetima i perifrazama</p> <p>Pravilno čita i razumije tekstove pisane različitim stilovima</p> <p>Razvijena samostalnost u pisanju po diktatu i pisanju sastava koji su</p>	<p>Iznosi svoja zapažanja, osjećaje i misli</p> <p>Uspješno spaja subjektivno i objektivno dokazujući tezu</p> <p>Jezični nesporazumi i neobične situacije stvaraju humor</p> <p>Koristi ironiju u građenju humora</p> <p>Pravilno čita naglasno označene riječi</p> <p>Mogućnost snalaženja u svim oblicima izražavanja</p>

			programska obaveza	
--	--	--	-----------------------	--

MEDIJSKA KULTURA

Programski zahtjevi	Odgojno – obrazovni ciljevi	Minimalna postignuća	Maksimalna postignuća
Dokumentarni film, montaža dokumentarnog filma Sinopsis, scenarij-scenarist, knjiga snimanja redatelj Mreža (Internet)	Razlikovati dokumentarni film od ostalih filmskih radova Uočiti filmska izražajna sredstva u dokumentarnom filmu Uočiti vrste montaže (linearna, paralelna i retrospektivna montaža), montaža dokumentarnog filma Razlikovati sinopsis, scenarij i knjigu snimanja Osvijestiti mogućnost i prednost nalaženja podataka preko interneta	Prepoznaje filmske rodove: animirani, dokumentarni i igrani film Zna šta je kadar i da se spajaju tokom montiranja filma Razumije ulogu redatelja i glumaca u filmskom ili pozorišnom djelu Može doći do podataka putem interneta (npr. prikaz lektire na internetu)	Razlikuje vrste dokumentarnih filmova Razumije ulogu montaže u stvaranju filmskog djela Razlikuje sinopsis, scenarij i knjigu snimanja Mogućnost nalaženja podataka preko Interneta, služenje računarskim tražilicama

LEKTIRA

1. M. Dizdar: Pjesme (izbor)
2. N. Ibrišimović: Nepoznati ljudi (izbor pripovijetki)
3. A. P. Čehov: Šala / Višnjik (izbor pripovjedaka i drama)
4. V. Šekspir: Romeo i Julija
5. Molijer: Tvrđica
6. R. Bach: Galeb Džonatan Livingston
7. S. Kolar: Breza
8. E.Hemingway: Starac i more

9. M. Jergović: Pripovijetke (izbor)
10. I. Andrić: Pripovijetke (izbor)
11. V. Popa: Očiju tvojih da nije (izbor pjesama)
12. A. Exupery: Mali Princ

Ostali sadržaji su identični Nastavnom planu i programu iz 2016.godine i u skladu su sa Zajedničkom jezgrom NPP-a definisanom na ishodima učenja za maternjeg jezika (APOS0, 2015.) i Kurikuluma za maternji jezik u osnovnim školama Kantona Sarajevo (radna verzija, MONKS, 2014).

Komisija¹ je 2016.godine kreirala 30 ishoda podijeljenih u četiri oblasti koji bi trebali pomoći predmetnim nastavnicima kod realizacije odabranih sadržaja iz NPP-a

To su sljedeći ishodi:

Čitanje:

Učenik na kraju devetog razreda:

1. Čita tečno i sa razumijevanjem tekstove različitih vrsta i složenosti na oba pisma (ćirilica i latinica),
2. U stanju je samostalno odabrati i preporučiti tekst; obrazložiti svoj izbor (gradi svoj čitalački ukus i interesovanja),
3. Razumije da je jezik struktura i poznaje osnovne zakonitosti po kojima je uređena,
4. Pronalazi, odabire, povezuje i procjenjuje kvalitet i pouzdanost informacija dobijenih iz različitih izvora,
5. Usvaja nove riječi i izraze i primjenjuje ih u govoru i pisanju, služi se rječnicima i enciklopedijama ,
6. Razlikuje vrste tekstova (administrativno/pravni, novinarski, naučni, didaktički, književni...) i analizom ustanovljava svrhu i namjenu teksta (kako su i zašto napisani,)
7. Pokazuje dobro razumijevanje pročitano; sumira, pojašnjava značenje pozivajući se na tekst, argumentira stav o pročitano,

¹Namir Ibrahimović, Alma Jakubović, Damir Šabotić, Velida Tinjak, Dženita Hrnjičić i prof. dr. Muhidin Džanko

8. Povezuje napisano sa svojim iskustvom, vremenom i okruženjem u kojem živi,
9. Prepoznaje stereotipe i predrasude u tekstu, i načine na koje autor teksta nastoji uticati na nečije stanovište; razvija empatiju i uočava moralne vrijednosti tekstova i sadržaja.

Pisanje:

Učenik na kraju devetog razreda:

1. Razumije ulogu i mogućnosti pisma u jezičkoj komunikaciji,
2. Koristi oba pisma u pisanju (i ćirilicu i latinicu),
3. Vlada gramatičkim i pravopisnim pravilima jezika i primjenjuje ih u pisanju,
4. Prikuplja, procjenjuje i organizuje ideje i informacije od važnosti za tekst koji piše,
5. Piše tako da formu i stil prilagođava namjeni pisanja i publici kojoj se obraća,
6. Strukturiira tekst poštujući osobenosti odabrane forme,
7. Tekst samostalno revidira, doraduje, uređuje i rediguje,
8. U tekstu iskazuje i dobro argumentira sopstveno stanovište, uzimajući u obzir i druga stanovišta, pravilno upućujući na izvore, ne služeći se plagiranjem,
9. Vlada programima za obradu teksta i prezentacije sadržaja,
10. U različitim formama predstavlja rezultate svog osobnog ili timskog rada i stvaralaštva (eseji, grafičko-vizuelne prezentacije, performansi, književni i dramski nastupi, filmske projekcije, školska web-stranica, školski list...).

Govor i slušanje:

Učenik na kraju devetog razreda:

1. Uspješno učestvuje u svakodnevnoj govornoj komunikaciji,
2. Razlikuje i primjereno govornoj situaciji koristi jezičku i nejezičku komunikaciju,
3. Razumije poziciju govornika i slušaoca (kao govornik vodi računa o razumljivosti i jasnoći iskaza, drži se teme, koristi se neverbalnom komunikacijom da prenese informaciju slušaocima: kao slušalac poštuje govornika, ne upada u riječ, postavlja pitanja i traži pojašnjenja, sumira),
4. Posjeduje preduslove važne za kvalitete iskaza; poznaje jezik, upućen je u temu, vlada retoričkim vještinama (pauza, intonacija, ponavljanje, naglašavanje...),
5. Prilagođava iskaz namjeri, kontekstu i publici kojoj se obraća, razlikuje povod govorenja: pružanje ili traženje informacija, uvjeravanje sagovornika, izražavanje emocionalnih stanja, logičko izvođenje, rasprava, debata, prezentacija i dr.,

6. Uspješno javno govori i nastupa u školskim tijelima i na drugim javnim skupovima.

Mediji

Učenik na kraju devetog razreda:

1. Razumije specifičnosti različitih medija: televizije, filma, radija, interneta, pozorišta, kompjuterskih igara, stripa,
2. Poznaje osnovne faze proizvodnje medijskih sadržaja; poznaje neophodne tehničke predušlove za njihov nastanak i ko je sve odgovoran za konačni rezultat,
3. Odabire i prati medijske sadržaje prilagođene svom uzrastu i interesima; u stanju je obrazložiti svoj izbor i ocijeniti kvalitet izabranog sadržaja,
4. Poznaje etičke principe povezane sa korištenjem medija, te načine i alate da medije koristi na siguran način,
5. Samostalno proizvodi različite medijske forme. U kreativnom radu primjenjuje stečena znanja i vještine vezane za maternji jezik i specifičnosti medija.

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

1. Profesor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH
2. Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
3. Profesor hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika i književnosti
4. Profesor književnosti i hrvatsko-srpskog/srpsko-hrvatskog jezika
5. Profesor srpskohrvatskog/hrvatskosrpskog jezika i historije književnosti južnoslavenskih naroda
6. Profesor jugoslovenske književnosti i srpsko-hrvatskog jezika
7. Profesor srpsko-hrvatskog jezika i jugoslovenske književnosti
8. Profesor književnosti naroda BiH i bosanskog jezika
9. Profesor bosanskog jezika i književnosti naroda BiH
10. Magistar bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH

11. Magistar književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti
12. Bakalaureat/Bachelor književnosti naroda BiH i bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika
13. Bakalaureat/Bachelor bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika i književnosti naroda BiH